

W dniach 12 do 16 czerwca 2015r. odbyliśmy wizytę w Bergen w Norwegii, w ramach wymiany Polsko-Norweskiej z Programu Obywatele dla Demokracji finansowanego z Europejskiego Obszaru Gospodarczego, mający postać Study Visit, w celu zapoznania się z funkcjonowaniem lokalnej firmy społecznej „ALF” prowadzącej program „Nowy Kolega” (New Coleague). Pojechało pięć osób: pięć osób ze Stowarzyszenia Beneficjentów „Otwórzcie Drzwi” z Krakowa – Barbara Banaś, Anna Liberadzka, Marcin Szuba, Joanna Palka i Katarzyna Ostalecka. W czasie pobytu byliśmy zakwaterowani w hotelu prowadzonym przez firmę ALF, gdzie zatrudnione były także osoby po kryzysach psychicznych i mające problem uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. W czasie pobytu zapoznaliśmy się bliżej z funkcjonowaniem firmy ALF, w szczególności z prowadzonym przez tę firmę projektem szkoleniowym „Nowy Kolega”. Firma ALF z Bergen jest firmą społeczną, której właścicielem jest Miasto (Municipality). Cały swój zysk firma przeznaczają na działalność związaną z pomocą w uzyskaniu zatrudnienia przez osoby chorujące psychicznie ale także przez osoby zmagające się z uzależnieniem od alkoholu i narkotyków.

Firma ALF od kilku lat prowadzi program szkoleniowy „Nowy Kolega” skierowany do osób chorujących psychicznie i osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych którego celem jest aktywizacja zawodowa tych osób. W tym roku rozpoczęła się 10 edycja tego programu. Program składa się niejako z dwóch modułów: teoretycznego i praktycznego. Nowa, tegoroczna edycja programu zaczyna się w sierpniu. Uczestnicy, których jest około dwudziestu paru osób, są rekrutowani do programu na zasadzie pełnej dobrowolności, muszą jednak spełniać pewne kryteria aby się do niego zakwalifikować. Muszą mieć ustabilizowaną sytuację mieszkaniowo-socjalną oraz rodzinną a także zdrowotną, w tym sensie, że do programu nie są kwalifikowane np. osoby w ostrej psychozie, czy niezdolne do podjęcia szkolenia. W przypadku osób uzależnionych muszą być one stabilne, w sensie nie znajdować się w ciągu alkoholowym lub narkotykowym i mieć wolę zerwania z uzależnieniem.

Takie osoby najpierw szkolą się w pierwszym module tj. „teoretycznym” , trwającym parę miesięcy. W jego ramach zdobywają wiedzę na temat systemu pomocy socjalnej, aspektów prawnych, wiedzę pozwalającą wykorzystać ich doświadczenie zmagania się z chorobą i zdrowienia w celu znalezienia odpowiedniego zatrudnienia. Mają także zajęcia z podstaw komunikacji, uczą się, jakie są warunki dobrej, otwartej komunikacji. Moduł „praktyczny” polega na kontrolowanym zatrudnieniu, przez około miesiąc, gdzie uczestnik omawia ze swoimi „opiekunami” problemy pojawiające się w trakcie pracy, potem następuje krótka przerwa i powrót do zajęć teoretycznych, potem zaś znowu wracają zajęcia praktyczne czyli kontrolowane zatrudnienie. Na koniec szkolenia, które jak wspomniano zaczyna się w sierpniu, zaś kończy się w maju/czerwcu uczestnicy piszą pracę końcową. Napisanie pracy końcowej i jej pozytywna obrona są jednym z warunków ukończenia kursu.

Szkolenie jest finansowane częściowo ze środków Norweskiego Ministerstwa Pracy, częściowo zaś ze środków miejskich (Municipality). Efektywność szkolenia jest wysoka i wynosi 80 %, - tyle osób znajduje później zatrudnienie. Program przygotowuje uczestników do pracy w ramach systemu pomocy socjalnej – np. jako asystentów osób chorujących psychicznie w szpitalach, ale także na wolnym rynku. W ramach naszej wizyty odwiedziliśmy „starą” siedzibę Firmy ALF, gdzie w trakcie prezentacji zapoznaliśmy się z programem „Nowy Kolega”, a dwie osoby złożyły swoje świadectwo zdrowienia. Był to Pan ok. pięćdziesięcioletni, był narkoman, zaangażowany w grupę Anonimowych Narkomanów, który dał poruszające świadectwo swej walki z uzależnieniem, która została wygrana – od kilku lat nie bierze narkotyków, uprawia sport, pomaga innym. Drugie świadectwo dała

kobieta ok. czterdziestoparoletnia, po przeżytym kryzysie psychicznym, która obecnie jest asystentem osób chorujących w szpitalu psychiatrycznym i pomaga innym.

Odwiedziliśmy także redakcję czasopisma wydawanego przez Firmę ALF, przy którego wydawaniu pracują także osoby po kryzysach psychicznych i osoby zmagające się z uzależnieniem. Odwiedziliśmy także nową siedzibę ALFa, gdzie zwiedziliśmy, pracownię krawiecką, szyjącą stroje karnawałowe a także stroje do filmów kostiumowych, profesjonalną pralnię, świadczącą usługi na zewnątrz, stolarnię – wszystkie te miejsca zatrudniają osoby chorujące psychicznie i doświadczające uzależnienia. Wreszcie jednego dnia zapoznaliśmy się bliżej z hotelem, w którym mieszkaliśmy oraz pobliską kawiarnią, również prowadzoną przez firmę ALF.

W hotelu osoby chorujące psychicznie mają staże – rodzaj treningu zawodowego przygotowującego ich później do pracy na wolnym rynku. Zwyczajowo maksymalny okres stażu wynosi okres 1 roku, ale w wyjątkowych sytuacjach istnieje możliwość przedłużenia do dwóch lat. Norwegowie zakładają, że jest to tylko trening zawodowy, podkreślali, że nie łączą go oni z leczeniem ani opieką. Odwiedziliśmy także sklep, gdzie swoje rękodzieło, m.in. stroje karnawałowe uszyte przez osoby chorujące psychicznie pracujące w szwalni, a także ręcznie wykonane kartki, zabawki dla dzieci i pamiątki sprzedają podopieczni ALFa.

W dniach od 9 do 13 czerwca 2015r. z rewizytą, w ramach tego samego programu, była w Krakowie grupa czworga Norwegów, pracowników firmy ALF z Bergen. W ramach wizyty, odbyło się spotkanie z członkami Stowarzyszenia „Otwórzcie Drzwi”, gdzie goście z Norwegii zapoznali członków, którzy nie byli w Bergen z projektem „Nowy Kolega”. Uczestnicy Stowarzyszenia „Otwórzcie Drzwi” zapoznali norweskich gości z celami i działalnością Stowarzyszenia oraz ideą i systemem psychiatrii środowiskowej w Krakowie. Następnego dnia Norwegowie, zwiedzali instytucje systemu psychiatrii środowiskowej w Krakowie. Były to m.in. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Oddział Dzienny na ul. Miodowej, Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Olszańskiej, Oddział Dzienny przy Placu Sikorskiego a także Pensjonat-Hotel „U Pana Cogito”, gdzie byli też zakwaterowani podczas swego pobytu.